

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

УДК 336.1
JEL D53, G15

ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Кретов Дмитро Юрійович

кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет
ORCID: 0000-0001-7129-4040
dmitriy.kretov@gmail.com

Кретова Олена Ігорівна

кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет
ORCID: 0000-0002-4191-1375

Цифровізація – один із «каталізаторів» розвитку економіки в будь-якій сучасній державі. Відповідно, вона має сильний вплив на міжнародний фінансовий ринок загалом. Країни, які серед перших почали проводити цифрову трансформацію у своїй економіці, займають лідируючі місця за рівнем соціально-економічного розвитку. Цифровізація фінансового ринку, будучи складовою часткою цифрової трансформації світової економіки, передбачає не лише розширення сфери застосування інформаційних технологій, а й зміну моделей взаємодії між учасниками фінансового ринку. Мета статті полягає в визначенні особливостей цифровізації міжнародного фінансового ринку та виявленні перспективних напрямів цифрової трансформації фінансового сектора світової економіки. Досягнення поставленої у статті мети здійснено за допомогою логічного та системного підходів, загальнонаукових методів аналізу та синтезу емпіричних даних, порівняльного аналізу. В статті розглянуто поняття міжнародного фінансового ринку, надано визначення поняття «цифровізація міжнародного фінансового ринку», підкреслено важливість цифрової трансформації фінансового ринку в сучасних умовах. Доведено, що суб'єкти фінансового ринку через цифровізацію виходять на новий рівень, створюючи свою частку за рахунок кооперації з фінтех-компаніями, ґрунтуючись на штучному інтелекті (ІІ), аналітиці великих даних, машинному навчанні, розподілених реєстрах та біометрії; надано характеристику інноваційним цифровим технологіям міжнародного фінансового ринку. Зроблено висновок про те, що цифровізація в цілому та впровадження цифрових платформ зокрема призводять до зміни структури фінансового ринку, бізнес-моделей фінансових організацій, порядку взаємодії постачальників фінансових послуг та їх клієнтів, поведінки споживачів фінансових послуг, а також до низки інших фундаментальних зрушень, що впливають на міжнародний фінансовий ринок. Результати проведених досліджень можуть бути використані учасниками фінансового ринку для підвищення ефективності своєї діяльності.

Ключові слова: міжнародний фінансовий ринок, цифровізація, інноваційні фінансові технології, інноваційні інструменти фінансового ринку, цифрові фінансові активи.

DOI: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2025.1.4>

Постановка проблеми у загальному вигляді. Цифрові технології бурхливо розвиваються, проникають у всі сфери фінансової діяльності та демонструють клієнтам нові та зручні фінансові сервіси й інструменти. Цифровізація є одним із «каталізаторів» розвитку економіки в будь-якій сучасній державі. Так, країни, які серед перших почали проводити цифрову трансформацію у своїй економіці, займають лідируючі місця за рівнем соціально-економічного розвитку. Відповідно цифровізація має сильний вплив і на міжнародний фінансовий ринок, є його характерною рисою. Сучасний світ вже адаптувався до масової передачі документів та повідомлень на цифрових носіях, використання електронних підписів та штучного інтелекту. Цифровізація – це один з основних критеріїв здатності суб'єкта будь-якого фінансового ринку існувати і здійснювати свою діяльність у його рам-

ках. У зв'язку з розвитком цифрових технологій з'являються нові учасники фінансового ринку, розширюється спектр послуг, що надаються, підвищується якість одержуваних результатів. Цифровізація фінансового ринку, будучи складовою часткою цифрової трансформації світової економіки, передбачає не лише розширення сфери застосування інформаційних технологій, а й зміну моделей взаємодії між учасниками фінансового ринку. Віртуалізація цифрових технологій стимулювала появу нових інструментів для надання послуг на фінансовому ринку, зростання популярності необанкінгу, криптовалют, мобільних програм та інноваційних ІТ-технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Багато відомих економістів присвятили свої фундаментальні роботи вивченню міжнародних фінансових ринків: Дж. М. Кейнс, М. Лоренс, Р. Шіллер, М. Фер-

рарі, Дж. Тейлор та Дж. Стігліц. Питанням щодо цифровізації на світовому фінансовому ринку присвячена значна кількість робіт сучасних науковців, таких як О. Борзенко, Ю. Коваленко, Д. Лук'яненко, З. Луцишин, О. Мозговий, С. Онишко, О. Паценко, Б. Стеценко, В. Федосов та багато інших. Наприклад, вітчизняні науковці Н. Рощина та О. Шевчук стверджують, що епідемія коронавірусу затвердила необхідність негайної цифровізації та діджиталізації фінансового сектору, які стають основою для розвитку фінансового сектору усіх країн світу та забезпечують стійкий та системно-прогнозований розвиток міжнародного фінансового ринку [1, с. 50]. При цьому Б. Сорока підкреслює, що зараз сформовано наукові напрямки, прихильники яких акцентують не тільки на перевагах, але й на суперечностях діджиталізації економічних та фінансових відносин. Очевидно, що фінансові відносини в цифровій економіці набувають принципово нових ознак, а швидкість таких трансформацій визначає необхідність постійної актуалізації оцінок наслідків таких процесів [2, с. 50]. Тому, на думку О. Баули та О. Лютак, впровадження цифрових інновацій у фінансовому секторі потребує адекватної регуляторної політики в умовах зростання їх популярності з метою використання усього їх потенціалу при зниженні потенційних ризиків фінансової стабільності [3, с. 118]. Отже, на зважаючи на чисельні наукові нароби за досліджуваною темою, у зв'язку зі значною динамічністю діджиталізації, окремі аспекти цифровізації міжнародного фінансового ринку потребують більш ретельного дослідження, що і зумовлює актуальність обраної теми.

Формування цілей статті. Метою статті є визначення особливостей цифровізації міжнародного фінансового ринку та виявлення перспективних напрямів цифрової трансформації фінансового сектора світової економіки.

Методи дослідження. Досягнення поставленої у статті мети здійснено за допомогою логічного та

системного підходів, загальнонаукових методів аналізу та синтезу емпіричних даних, порівняльного аналізу.

Результати дослідження. Міжнародні фінанси – один із найважливіших компонентів сучасної глобальної економіки. Міжнародна фінансова система відіграє ключову роль у глобальній економіці, забезпечуючи ефективне переміщення капіталу між країнами, та сприяє економічному зростанню, розвитку та міжнародному співробітництву. Міжнародний фінансовий ринок представляє сукупність національних фінансових ринків та міжнародних операцій, що на ньому здійснюються.

Відмінності міжнародних фінансових ринків від національних представлені на рис. 1.

Міжнародний фінансовий ринок, починаючи з епохи золотого стандарту, пройшов величезний шлях еволюції і зазнав істотної трансформації. Ключові події сталися за останні 100 років, серед яких слід особливо виділити деметалізацію золота та основних резервних валют, бурхливе зростання мобільності капіталу за рахунок розвитку цифрових технологій, створення міжнародних інститутів, що регулюють глобальні фінансові потоки на наднаціональному рівні.

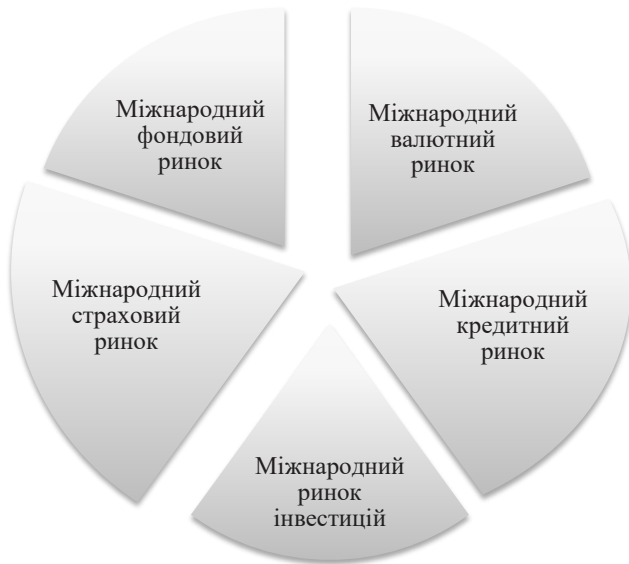
Міжнародний фінансовий ринок можна сегментувати на наступні частини (рис. 2).

Загальновідомо, що тенденцією останніх років є «переміщення» фінансів у цифрове середовище. Цифровізація має велике значення для розвитку міжнародного фінансового ринку. Загальновідомо, що цифровізація – це процес перетворення аналогової (фізичної) інформації, даних та процесів у цифровий формат. Цифрові дані представляють числа, літери, символи та інші знаки, які можуть бути оброблені та надалі збережені на електронно-обчислювальних машинах та інших електронних носіях та пристроях. Під «цифровізацією фінансового ринку» розуміється процес організації функціонування міжнародного фінансового ринку на принципово новому рівні шля-

Рис. 1. Відмінності міжнародних фінансових ринків від національних

Джерело: розроблено на основі [4]

Рис. 2. Міжнародний фінансовий ринок

Джерело: розроблено на основі [4]

хом активного залучення на ринок нового учасника – технологічних компаній, що займаються розробкою та впровадженням цифрових технологій та цифрових платформ, які дозволяють удосконалювати вже існуючі та створювати абсолютно нові фінансові послуги, що дозволяють всім учасникам фінансового ринку більш ефективно здійснювати свою діяльність, міні-

мізувати ризики та підвищувати якість одержуваних результатів.

Запуск нових цифрових фінансових технологій підвищує рівень конкуренції між суб'єктами фінансового ринку, змінює структуру взаємин між суб'єктами, а також створює нові фінансові продукти та інструменти. Можна стверджувати, що суб'єкти фінансового ринку через цифровізацію виходять на новий рівень, створюючи свою частку за рахунок кооперації з фінтех-компаніями, ґрунтуючись на штучному інтелекті (ІІ), аналітиці великих даних, машинному навчанні, розподілених реєстрах та біометрії. На рис. 3 розглянемо інформаційні інноваційні інструменти міжнародного фінансового ринку.

Якщо розглядати цифрові технології міжнародного фінансового ринку, то найбільш значущими є технології розподіленого реєстру, токенизація та створення криптовалют як напрямку децентралізованих фінансів. Розвиток децентралізованих фінансів привів до формування нової фінансової архітектури, дезінтермедіації та токенизації реальних та фінансових активів.

Токенизація являє собою процес фіксації вимог щодо фінансових чи реальних активів, що існують у матеріальному світі та зареєстрованих у традиційному реєстрі (наприклад, на балансах банків) на програмованій цифровій платформі. Активи у традиційному реєстрі буде іммобілізовано, заблоковано, щоб служити забезпеченням токенів, випущених на програмованій платформі. Блокування активів гарантує, що передача їх

Блокчейн і криптовалюти	<ul style="list-style-type: none"> • Блокчейн забезпечує прозорість, безпеку та незмінність даних, що особливо важливо в міжнародних розрахунках. Криптовалюти, такі як Bitcoin і Ethereum, можуть використовуватися для швидких і дешевих транзакцій між країнами, уникнення валютних бар'єрів та зниження витрат на обмін
Фінтех-платформи	<ul style="list-style-type: none"> • Фінтех-платформи, такі як PayPal, TransferWise (зараз Wise) та Revolut, дозволяють здійснювати міжнародні платежі швидко та з меншими витратами, порівняно з традиційними банківськими переказами. Вони використовують сучасні технології для оптимізації процесів конвертації валют та управління рахунками
CBDC	<ul style="list-style-type: none"> • Цифрові валюти центральних банків (CBDC). CBDC, такі як e-CNY (цифровий юань) в Китаї, є цифровими еквівалентами національних валют, що випускаються центральними банками. Вони можуть використовуватися для полегшення міжнародних розрахунків, зниження витрат на обробку та підвищення прозорості
Смарт-контракти	<ul style="list-style-type: none"> • Смарт-контракти, які працюють на основі блокчейн-технологій, дозволяють автоматизувати виконання умов договорів. Це зменшує ризик людських помилок і шахрайства, а також скорочує час і витрати на виконання міжнародних розрахунків
API та відкриті банківські рішення	<ul style="list-style-type: none"> • Відкриті API дозволяють банкам і фінансовим установам інтегрувати свої системи з іншими сервісами, що спрощує процес міжнародних платежів. Це сприяє розвитку відкритого банкінгу, що дозволяє клієнтам легко керувати своїми фінансами і здійснювати платежі через різні платформи
Big Data та аналітика	<ul style="list-style-type: none"> • Великі дані та аналітичні інструменти дозволяють банкам і фінансовим установам краще оцінювати ризики, покращувати безпеку транзакцій та оптимізувати процеси міжнародних розрахунків

Рис. 3. Сучасні інноваційні інструменти міжнародного фінансового ринку

Джерело: розроблено на основі [5]

токенізованих аналогів означає передачу відповідних базових активів.

Токенізація створює дві принципово нові можливості. По-перше, вона позбавляє необхідності регулярно обмінюватися повідомленнями при проведенні угод для оновлення записів вимог та створює великі можливості для компонування, внаслідок чого кілька дій, пов'язаних з розпорядженням активом, об'єднуються в єдиний пакет. По-друге, вона забезпечує виконання узгоджених сторонами зобов'язань щодо угод через смарт-контракти. Крім того, токенізовані контракти дозволяють також передавати окремі частини токена, створюючи ділімість (fractionalisation) токенізованого активу та підвищуючи його ліквідність. Тим самим розширюється фінансова інклюзивність та усуваються бар'єри для входу на ринки токенізованих активів роздрібних інвесторів.

Токенізація веде до створення нових класів цифрових активів та нових сегментів ринків, на яких їми торгують. Токенізації підлягають як цінні папери, що обертаються на фінансових ринках, так і інші фінансові активи, наприклад безготівкові банківські депозити та кредити. За допомогою токенізації на цифровий актив можна перетворити і реальні активи: біржові товари, дорогоцінні метали, нерухомість, інше майно, результати інтелектуальної діяльності тощо. Формою приватних токенізованих грошей є стейблкоїни.

Інноваційні інструменти фінансового ринку швидко інтегруються в систему міжнародних розрахунків, демонструючи значний ріст та визнання. Блокчейн, криптовалюти, фінтех-платформи, CBDC, смарт-контракти та відкритий банкінг стають невід'ємною частиною сучасної фінансової екосистеми, забезпечуючи ефективність, безпеку та доступність міжнародних платежів [6].

Важливою перевагою платежів у цифрових фінансових активах є безпека. Технологія блокчейн, яка є основою цифрових фінансових активів, відрізняється високим рівнем гарантії. Ця особливість технології блокчейн забезпечує надійний захист від шахрайства та інших злочинних дій, які можуть спричинити проблеми під час проведення міжнародних розрахунків. Однією з головних переваг є швидкість здійснення транзакцій. Цифрові фінансові активи можуть переводитися миттєво, що значно скорочує час та витрати, пов'язані з транскордонними платежами.

Цифрові фінансові активи дозволяють здійснювати міжнародні розрахунки швидко та з низькими комісіями, що робить їх більш привабливими для підприємців та інвесторів. Для проведення зовнішньоторговельних розрахунків цифровими фінансовими активами створено платформу Digital Trade Chain, яка розроблена консорціумом із семи європейських банків для обміну даними та документами, пов'язаними з міжнародною торгівлею.

Платформа застосовує технологію блокчейн для створення загального реєстру всієї інформації, пов'язаної з торгівлею.

Для міжнародних розрахунків на основі блокчейну використовується мережа Ripple, яка застосовує власний цифровий актив XRP для транскордонних транзакцій. Платформа Utility Settlement Coin (USC) створена консорціумом банків та фінансових установ. USC – це цифровий актив, який можна використовувати для проведення розрахунків з фінансових транзакцій, включаючи транскордонні платежі та угоди з цінними паперами.

Особливості технології створення та обігу цифрових інструментів зумовили необхідність формування особливої платформної інфраструктури.

При цьому як самі платформи, так і механізми, що забезпечують зв'язок між ними, припускають необхідність погодження правил та процедур їх функціонування, технічних та операційних стандартів на базі міжнародних договірних угод. Тим не менш, розвиток цифрової інфраструктури та збільшення числа учасників, які мають доступ до неї, вже зараз стимулюють цифрову трансформацію галузей, у яких найбільш ефективним чином можуть бути реалізовані специфічні властивості нових цифрових інструментів.

Отже, цифровізація в цілому та впровадження цифрових платформ зокрема призводять до зміни структури фінансового ринку, бізнес-моделей фінансових організацій, порядку взаємодії постачальників фінансових послуг та їх клієнтів, поведінки споживачів фінансових послуг, а також до низки інших фундаментальних зрушень, що впливають на міжнародний фінансовий ринок.

Висновки. Отже, міжнародний фінансовий ринок переживає глибоку перебудову, яка розпочалася декілька років тому. Епідемія коронавірусу поглибила цю тенденцію та затвердила необхідність негайної цифровізації та діджиталізації фінансового сектору. Цифровізація має велике значення для розвитку міжнародного фінансового ринку. Запуск нових цифрових фінансових технологій підвищує рівень конкуренції між суб'єктами фінансового ринку, змінює структуру взаємин між суб'єктами, а також створює нові фінансові продукти та інструменти. Інноваційними інструментами міжнародного фінансового ринку в сучасних умовах є блокчейн і криптовалюти, фінтех-платформи, цифрові валюти центральних банків, смарт-контракти, API та відкриті банківські рішення, Big Data та аналітика, штучний інтелект (AI) і машинне навчання, роботизована автоматизація процесів. Необхідність швидкого впровадження та адаптації міжнародного фінансового ринку до цифрових технологій та трансформація міжнародних валютно-кредитних відносин – ось основні тенденції розвитку цифровізації міжнародного фінансового ринку в сучасних умовах.

Список використаної літератури:

1. Роцина Н. В., Шевчук О. А., Кустарьова К. М. Дослідження міжнародного фінансового ринку в умовах діджиталізації: нові можливості. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2021. № 18. С. 44–50.
2. Сорока Б. Р. Цифрова парадигма функціонування глобального фінансового ринку. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Випуск 79. С. 196–200.

3. Баула О. В., Лютак О. М. Цифрова трансформація фінансового сектору світової економіки: тенденції та ризики. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип 18. Т. 1. С. 111–122.
4. Фінанси : підруч. за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2024. 632 с.
5. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-60> (дата звернення 21.12.2024)
6. Кривенко Ю. В., Бізянов В. В., Секретар О. О., Інноваційні інструменти фінансового ринку в системі міжнародних розрахунків. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-21> (дата звернення 21.12.2024)

References:

1. Roshhyna N. V., Shevchuk O. A., Kustarjova K. M. (2021) Doslidzhennja mizhnarodnogho finansovogho rynku v umovakh didzhytalizaciji: novi mozhlyvosti [Research of the international financial market in conditions of digitalization: new opportunities]. *Ekonomichnyj visnyk NTUU "Kyjivskijj politekhnichnyj instytut"*, 18, 44–50. [in Ukrainian]
2. Soroka B. R. (2023) Cyfrova paradigmha funkcionuvannja globalnogho finansovogho rynku [Digital paradigm of functioning of the global financial market]. *Prychornomorsjki ekonomichni studiji*, 79, 196–200. [in Ukrainian]
3. Baula O. V., Ljutak O. M. (2022) Cyfrova transformacija finansovogho sektoru svitovoji ekonomiky: tendenciji ta ryzyky [Digital transformation of the financial sector of the world economy: trends and risks]. *Aktualjni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, 18(1), 111–122. [in Ukrainian]
4. Finansy [Finances] : pidruch. za red. A. I. Krysovatogho. (2023) Ternopilj : Unversytetsjka dumka, 632. [in Ukrainian]
5. Chunycjka I.I., Boghrinovceva L.M. (2023) Vplyv cyfrovjkh tekhnologij na rozvytok finansovogho rynku Ukrajiny. [The influence of digital technologies on the development of the financial market of Ukraine]. *Ekonomika ta suspiljstvo*, 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-60> (accessed December 21, 2024). [in Ukrainian]
6. Kryvenko Ju. V., Bizjanov V. V., Sekretar O. O. (2024) Innovacijni instrumenty finansovogho rynku v systemi mizhnarodnykh rozrakhunkiv [Innovative instruments of the financial market in the system of international settlements]. *Ekonomika ta suspiljstvo*, 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-21> (accessed December 21, 2024). [in Ukrainian]

Dmytro Kretov, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Odesa National Economic University

Olena Kretova, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Odesa National Economic University

PROSPECTS OF DIGITIZATION OF THE INTERNATIONAL FINANCIAL MARKET AT THE CURRENT STAGE

Digitization is one of the "catalysts" of economic development in any modern state. Accordingly, it has a strong influence on the international financial market in general. The countries that were among the first to implement digital transformation in their economy occupy leading positions in terms of socio-economic development. Digitization of the financial market, being an integral part of the digital transformation of the world economy, involves not only the expansion of the scope of application of information technologies, but also a change in the models of interaction between the participants of the financial market. The purpose of the article is to determine the features of digitalization of the international financial market and to identify promising directions of digital transformation of the financial sector of the world economy. The goal set in the article was achieved using logical and systematic approaches, general scientific methods of analysis and synthesis of empirical data, comparative analysis. The article examines the concept of the international financial market, defines the concept of "digitalization of the international financial market", emphasizes the importance of the digital transformation of the financial market in modern conditions. It has been proven that financial market entities are reaching a new level through digitalization, creating their share through cooperation with fintech companies, based on artificial intelligence (AI), big data analytics, machine learning, distributed ledgers and biometrics; innovative digital technologies of the international financial market are characterized. It was concluded that digitalization in general and the introduction of digital platforms in particular lead to changes in the structure of the financial market, business models of financial organizations, the order of interaction between providers of financial services and their customers, the behavior of consumers of financial services, as well as a number of other fundamental shifts that affect the international financial market. The results of the conducted research can be used by financial market participants to improve the efficiency of their activities.

Keywords: international financial market, digitalization, innovative financial technologies, innovative financial market tools, digital financial assets.

Дата надходження до редакції: 21.12.2024 р.